

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО

ЕКОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ

Анотований
бібліографічний покажчик
трьома мовами

Укладач Ірина Свістельник

ECOLOGICAL TOURISM

**Bibliography pointer
with annotations in three languages**

Compiler Iryna Svistelnyk

ЭКОЛОГИЧЕСКИЙ ТУРИЗМ

**Аннотированный библиографический
указатель на трех языках**

Составитель Ирина Свистельник

УДК 796.5:016
ББК 75.81+91.9
Е 45

*Серія „Інформаційне забезпечення фізичного виховання, спорту і туризму”
Започаткована 2009 року*

Екологічний туризм : анот. бібліогр. покажч. трьома мовами [Електронний ресурс] / уклад. Ірина Свістельник. – Львів : [б. в.], 2017. – 20 с. (Серія „Інформаційне забезпечення фізичного виховання, спорту і туризму”, вип. 1).

До анотованого бібліографічного покажчика увійшли друковані (книги, монографії, наукові статті, автореферати дисертацій тощо) джерела бібліотеки Львівського державного університету фізичної культури. Праці науковців, що досліджують проблеми екологічного туризму розміщено за рубриками, в алфавітній послідовності прізвищ авторів, анотації подано трьома мовами (українською, російською та англійською); тексти анотацій збережено в авторських варіантах.

Бібліографічні описи складено відповідно до ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 „Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання” та ДСТУ 3582–2013 „Бібліографічний опис скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила”.

Покажчик призначений для викладачів, аспірантів, магістрантів, студентів ВНЗ.

ЕКОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ

1. Белоусова Н. Еколого-краєзнавча спрямованість туристичної діяльності / Белоусова Н. // Краєзнавство і туризм: освіта, виховання, стиль життя : матеріали III Міжнар. наук-практ. конф. – Херсон, 2002. – С. 53–55.

***Анотація.** Заняття туризмом у поєднанні з краєзнавчими дослідженнями дозволяють учасникам походів перевірити фізичні можливості, вдосконалювати практичні навички, вміння, сприяють підвищенню комунікабельності учасників, вихованню таких рис, як взаємодопомога, взаємовиручка, жертовність тощо. В будь-якому разі екологотуристична діяльність спрямована на формування особистості, яка чітко визнає своє місце й роль у природно-соціальному середовищі, а головне - свою особисту відповідальність не лише за сучасне, але й майбутнє рідного краю.*

***Ключові слова:** туризм, екологія, походи, практичні навички.*

***Аннотация.** Занятие туризмом в сочетании с краеведческими исследованиями позволяют участникам походов проверить физические возможности, совершенствовать практические навыки, умения, способствуют повышению коммуникабельности участников, воспитанию таких черт, как взаимопомощь, взаимовыручка, жертвенность и тому подобное. В любом случае экологотуристическая деятельность направлена на формирование личности, которая четко признает свое место и роль в естественно-социальной среде, а главное - свою личную ответственность не только за современное, но и будущее родного края.*

***Ключевые слова:** туризм, экология, походы, практические навыки.*

***Annotation.** The engaged in tourism in combination with regional researches is allowed the participants of hikes to check up physical possibilities, perfect practical skills, abilities, instrumental in the increase of communicability of participants, education of such lines, as a mutual help, mutual aid, others like that. In any case tourist activity is directed on forming of personality which expressly acknowledges the place and role in a naturally-social environment, and main - the personal responsibility not only for modern but also the future of native edge.*

***Key words:** tourism, ecology, hikes, practical skills.*

2. Бессараб Д. А. Изучения видового состава, сезонной динамики и плотности населения орнитофауны природно-антропогенных комплексов с целью экологического просвещения студентов и школьников / Бессараб Д. А., Бессараб И. Н. // Научное обоснование физического воспитания, спортивной тренировки и подготовки кадров по физической культуре, спорту и туризму : материалы XI Междунар. науч. сессии по итогам НИР за 2009 год : Инновационные технологии в сфере туризма, гостеприимства, рекреации и экскурсоведения. – Минск, 2010. – С. 8–11.

***Анотація.** Слід констатувати, що організація подібних екологічних турів має не тільки виховне, але і освітнє значення, оскільки школярі отримали первинні навички збору і обробки матеріалів в ході польових спостережень.*

***Ключові слова:** екологія, туризм, студенти, школярі.*

Аннотация. Следует констатировать, что организация подобных экологических туров имеет не только воспитательное, но и образовательное значение, поскольку школьники получили первичные навыки сбора и обработки материалов в ходе полевых наблюдений. Кроме того, на наш взгляд, велико и рекреационное значение такого рода мероприятий. Более того, планировавшиеся туры как прообраз экотуризма с целью наблюдения за птицами с течением времени вылились в научную работу учащихся, которая заняла третье место на районной научно-практической конференции школьников.

Ключевые слова: экология, туризм, студенты, школьники.

Annotation. It is necessary to establish that organization of similar ecological rounds has a not only educate but also educational value, as schoolboys got primary skills of collection and treatment of materials during the field supervisions. In addition, in our view, a recreation value such of measures is great. Moreover, planned rounds as prototype of ecological trips with took the third place at district to the practical conference of schoolboys.

Keywords: ecology, tourism, students, schoolboys.

3. Гаева Д. А. Развитие экологического туризма на Северном Кавказе / Гаева Д. А. // Гуманітарний вісник Переяслав-Хмельницького ДПУ: Спец. вип.: Педагогіка. – Переяслав-Хмельницький, 2004. – С. 302–306.

Анотація. Ця робота присвячена екологічному туризму у системі природних територій, які охороняються і виникаючим у зв'язку з цим проблемам. Розглядаються перспективи розвитку стійкого туризму на Північному Кавказі.

Ключові слова: екологічний туризм, заповідник, національний парк.

Аннотация. Данная работа посвящена экологическому туризму в системе охраняемых природных территорий и возникающим в связи с этим проблемам. Рассматриваются перспективы развития устойчивого туризма на Северном Кавказе.

Ключевые слова: экологический туризм, заповедник, национальный парк.

Annotation. This work is about ecological tourism in the system of nature conservation its problems. Devoted to basic prospects of stable development of tourist in North Caucasus.

Key words: ecological tourist, reservation, and national park.

4. Головач І. Аналіз підходів щодо визначення поняття "екологічний туризм" / Головач І. // Слобожанський науково-спортивний вісник. – 2010. – № 1. – С. 12–14.

Анотація. У статті проведено теоретичний аналіз існуючих у літературі підходів до дослідження проблеми екологічного туризму. Розглянуто його основні ознаки та три основні складові: природоохоронна, етнотолерантна та екологоосвітня. Проаналізовано проблеми використання засобів екотуризму у фізичному вихованні школярів. На основі контент-аналізу наукової літератури надані підходи до визначення поняття «екологічний туризм» та сполучених з ним термінів.

Ключові слова: екологічний туризм, фізичне виховання, школярі.

Аннотація. Рассмотрены его основные признаки и составляющие: природоохранная, этнотолерантная и экологообразовательная. Проанализированы проблемы использования средств экотуризма в физическом воспитании школьников. На основе контент-анализа научной литературы представлены подходы к определению понятия «экологический туризм» и сопряженных с ним терминов.

Ключевые слова: экологический туризм, физическое воспитание, школьники.

Abstract. The article reviews vital question inculcation ecological tourism in the field of physical education in secondary schools and determines the term ecological tourism. The ecological character of tourist trips is traced in careful treatment of the environment (ecological culture), in respectful attitude to ways of life and traditions of local population (ethnic and ecological tolerance). But quite problematic here is doing research and defining facilities for the classes in ecotourism at general secondary schools.

Key words : ecological tourism, physical education, secondary schools.

5. Головач І. І. Застосування засобів екологічного туризму у фізичному вихованні дітей молодшого шкільного віку : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту : [спец.] 24.00.02 „Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення” / Головач Інна Іванівна ; Нац. ун-т фіз. виховання і спорту України. – Київ, 2016. – 23 с.

Анотація. Дисертаційна робота присвячена обґрунтуванню і розробці програми занять з використанням засобів екологічного туризму для дітей молодшого шкільного віку. Програма спрямована на покращення показників фізичного стану, рівня екологічних знань, формування екологічної культури, організацію корисного дозвілля та активного відпочинку дітей молодшого шкільного віку. Встановлено, що учні, які займалися за програмою з використанням засобів екологічного туризму, мають покращення показників функціонального стану організму (рівня фізичного здоров'я та адапційно-резервних можливостей) та рівня екологічної освіченості, покращення рівня мотивації до рухової активності та шкільних занять, відмічається зниження пропусків занять і випадків гострих респіраторних захворювань впродовж навчального року.

Ключові слова: програма, екологічний туризм, екологічна культура, діти молодшого шкільного віку, фізичне виховання.

Аннотація. Диссертационная работа посвящена обоснованию и разработке программы занятий с использованием средств экологического туризма для детей младшего школьного возраста во внеурочное время, направленной на улучшение показателей физического состояния детей, формирование экологической культуры, повышение уровня экологических знаний и организацию полезного досуга. В результате исследования разработана и теоретически обоснована модель экологической культуры школьников младшего школьного возраста, которая включает следующие компоненты: аксиологический (система ценностного отношения к природным объектам, морально-волевые качества, отношение к здоровью как ценности),

мотивационный (наличие мотивов экологически целесообразного поведения, эмоциональный фон экологической деятельности, интерес к занятиям экологическим туризмом), деятельностный (адекватность экологического поведения, уровень двигательной активности) и когнитивный (глубина и системность экологических знаний, способность к переносу экологических знаний в ситуации экологической деятельности), и определены основные критерии и уровни (очень низкий, низкий, ниже среднего, средний, выше среднего, высокий, очень высокий) ее сформированное^{TM} у младших школьников. Определены и охарактеризованы организационно-педагогические условия повышения уровня экологической образованности детей младшего школьного возраста (комплексный подход к использованию воспитательных возможностей циклов учебных дисциплин и резервов внеучебных видов деятельности; рациональное сочетание традиционных и инновационных форм и методов накопления опыта экологически этического поведения; соответствующее методическое и кадровое обеспечение и т. п.). Обобщены и усовершенствованы существующие подходы к организации внеучебной работы по физическому воспитанию общеобразовательного учебного заведения по экологическому воспитанию детей младшего школьного возраста, расширены представления о возможностях использования различных форм организации экологического туризма с учащимися младшего школьного возраста для улучшения показателей физического состояния указанного контингента, формирования мотивации к внеклассным занятиям по физическому воспитанию. Установлено, что у школьников, которые занимались по программе с использованием средств экологического туризма (экспериментальная группа), наблюдалось улучшение показателей функционального состояния организма (уровня физического здоровья и адаптационно-резервных возможностей), физической подготовленности, уровня экологической образованности, повышение уровня мотиваций к занятиям в школе и двигательной активности. Также установлено, что снизилось количество пропусков занятий и острых респираторных заболеваний в течение учебного года.

Ключевые слова: программа, экологический туризм, экологическая культура, дети младшего школьного возраста, физическое воспитание.

Annotation. The dissertation work is devoted to the substantiation and development of a program of classes for children of primary school age using the ecotourism activities. The program is aimed at improving the indicators of physical condition and level of environmental knowledge, along with the formation of ecological culture and organization of healthy leisure and active recreation for children of primary school age. It was found that schoolchildren, who have been involved in the program which uses the means of ecotourism, showed improved indicators of functional state of the body (the level of physical health and adaptive reserve capacity) and the level of environmental education, increased level of motivation to physical activity and school performance, marked decrease in absenteeism and incidence of acute respiratory diseases during the academic year. Results of the study have been implemented in the process of physical education in school No. 62 in Kyiv and in

practice of the educational process of students in the National university of physical education and sports of Ukraine.

Keywords: *program, ecotourism, environmental culture, children of primary school age, physical education.*

6. Голод А. Екологічний туризм у Львівській області: тенденції та перспективи розвитку / Андрій Голод, Зоряна Дрофяк // Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення: матеріали VII Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. – Львів, 2010. – С. 26–30.

Анотація. *Розглянуто питання оптимізації та інтенсифікації розвитку екологічного туризму у Львівській області.*

Ключові слова: *туризм, екологія, розвиток.*

Аннотация. *Рассмотрен вопрос оптимизации и интенсификации развития экологического туризма во Львовской области.*

Ключевые слова: *туризм, экология, развитие.*

Annotation. *The question of optimization and intensification of development of ecological tourism is considered in the Lvov region.*

Key words: *tourism, ecology, development.*

7. Голуб Л. Основні напрямки та завдання екологічного виховання в туризмі / Голуб Л., Тягло Т., Ломан С. // Гуманітарний вісник Переяслав-Хмельницького ДПУ: Спец. вип.: Педагогіка. – Переяслав-Хмельницький, 2004. – С. 45–50.

Анотація. *Туризм є одним з самих екологічних природокористувачів. Довести до всіх туристів сучасну природоохоронну інформацію, вимоги, заборони, показати, як треба піклуватися про ліс, землю, водні ресурси та охороняти природу, навчити туристів допомагати їй - це дуже важлива частина виховного процесу.*

Ключові слова: *туризм, екологія, виховання, природа.*

Аннотация. *Туризм – это один из самых экологических природопользователей. Донести до всех туристов современную природоохранную информацию, требования, запреты, показать, как нужно заботиться про лес, землю, водные ресурсы та охранять природу, научить туристов помогать ей - это очень важная часть воспитательного процесса.*

Ключевые слова: *туризм, экология, воспитание, природа.*

Annotation. *Tourism is one of the most ecological among nature-users. Telling the tourists about modern information of nature conservation, demands, bans showing how we should take care of forests, soil, water resources and protect nature teaching tourists how to help it is the very important part of the upbringing process.*

Key words: *tourism, ecological, education, nature.*

8. Ільїн А. Розвиток екотуризму в Українських Карпатах / Андрій Ільїн // Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення: матеріали VIII Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. – Львів, 2012. – С. 71–72.

Анотація. Придничий туризм і екотуризм варто розвивати особливо інтенсивно. Ці види туризму корисні для людини і для природи одночасно. Негативний вплив на довкілля у цьому випадку є мінімальним. У сфері екотуризму перетинаються соціоекономічні та культурні інтереси людей.

Ключові слова: екологічний туризм, Карпати, довкілля.

Аннотація. Природный и экологический туризм необходимо развивать особенно интенсивно. Эти виды туризма полезны для человека и для природы одновременно. Негативное влияние на окружающую среду в этом случае является минимальным. В сфере экологического туризма пересекаются социальноэкономические и культурные интересы людей.

Ключевые слова: экологический туризм, Карпаты, окружающая среда.

Annotation. Natural and ecological tourism must be developed especially intensively. These types of tourism are useful to the man and for nature simultaneously. Negative influence on an environment in this case is minimum. Socially economic and cultural interests of people intersect in the field of ecological tourism.

Keywords: ecological tourism, Carpathians, environment.

9. Жечев В. Экологический туризм – новое направление физической культуры / В. Жечев // Человек в мире спорта: новые идеи, технологии, перспективы : тез. докл. междунар. конгр. – Москва, 1998. – Т. 2. – С. 546–547.

Анотація. Запропоновано включити екологічний туризм в олімпійський рух як окремих захід.

Ключові слова: екологічний туризм, фізична культура, олімпійський рух.

Аннотація. Предложено включить экологический туризм в олимпийское движение как отдельное мероприятие.

Ключевые слова: экологический туризм, физическая культура, олимпийское движение.

Annotation. It is suggested to plug ecological tourism in Olympic motion as separate measure.

Key words: ecological tourism, physical culture, Olympic motion.

10. Драган Я. П. Системна концепція досліджень екологічного стану природних водних середовищ рекреаційних зон України / Драган Я. П., Євтух П. С. // Проблеми інформатизації рекреаційної та туристичної діяльності в Україні: перспективи культурного та економічного розвитку : пр. Міжнар. конгр. – Трускавець, 2000. – С. 220–222.

Анотація. На основі системних досліджень показана доцільність застосування біологічних тест-об'єктів у природних умовах їх життя для оцінювання екологічного стану природних вод реакційних зон України.

Ключові слова: екологія, концепція, природне середовище, Україна.

Аннотація. На основе системных исследований показана целесообразность применения биологических тест-объектов в естественных условиях их жизни для оценивания экологического состояния естественных вод реакционных зон Украины.

Ключевые слова: экология, концепция, естественная среда, Украина.

Annotation. On the basis of system researches expedience of application of biological test-objects is rotined in the natural terms of their life for the evaluation of the ecological state of natural waters of reactionary areas of Ukraine.

Key words: ecology, conception, natural environment, Ukraine.

11. Кравченко Н. Соціальні проблеми розвитку екологічного туризму / Крачавченко Н. // Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення : матеріали IV Всеукр. наук-практ. конф. – Львів, 2004. – С. 29–31.

Анотація. Таким чином, якщо організатори, місцеві громади, самі туристи бажають зберегти за туризмом статус сталого, потрібно розробити ряд заходів по уникненню подібних проблем: пропагувати серед туристів і місцевого населення ідею рівності всіх культур та на існування кожної з них; турфірмам пропонувати туристам ознайомитись з інформацією про культуру, традиції, рекомендовані способи поведінки на місці відпочинку (ці заходи актуальні лише для туристів, що їдуть в азійські чи африканські країни, але й для подорожуючих в різні регіони України); пропагувати серед населення ідею відродження місцевих ремесел, традицій, викликати гордість за культуру рідного краю; залучати місцевих жителів до туристичного бізнесу, сприяючи створенню малих підприємств; зареєструвати пам'ятки, що мають історичну, культурну, пізнавальну цінність, взяти їх під державну охорону (це практикується в Україні, але не в достатній мірі).

Ключові слова: екологічний туризм, проблеми, вирішення.

Аннотация. Таким образом, если организаторы, местные общества, сами туристы желают сохранить за туризмом статус постоянного, нужно разработать ряд мероприятий во избежание подобных проблем: пропагандировать среди туристов и местного населения идею равенства всех культур и на существование каждой из них; турфирмам предлагать туристам ознакомиться с информацией о культуре, традициях, рекомендуемых способы поведения на месте отдыха (эти мероприятия актуальны лишь для туристов, которые едут в азиатские или африканские страны, но и для путешествующих в разные регионы Украины); пропагандировать среди населения идею возрождения местных ремесел, традиций, вызывать гордость за культуру родного края; вовлекать местных жителей в туристический бизнес, способствуя созданию малых предприятий; зарегистрировать достопримечательности, которые имеют историческую, культурную, познавательную ценность, взять их под государственную охрану (это практикуется в Украине, но не в достаточной мере).

Ключевые слова: экологический туризм, проблемы, решения.

Annotation. Thus, if organizers, local societies, tourists wish to save after tourism status permanent, it is needed to develop the row of measures on avoidance of similar problems: to propagandize among tourists and local population the idea of equality of all cultures and on existence to each of them; to the tourist firms to offer to the tourists to familiarize with information about a culture, traditions, recommended methods of conduct in place of rest (these measures are actual only for tourists which ride in the Asiatic or African countries, but also for travelling in the different regions of Ukraine); to propagandize the idea of revival of local

handicrafts among a population, traditions, to cause pride for the culture of native edge; to engage local habitants in tourist business, instrumental in creation of small enterprises; to register sights which have a historical, cultural, cognitive value, take them under a state guard (it is practiced in Ukraine, but not in a sufficient measure).

Key words: *ecological tourism, problems, decisions.*

12. Копач М. В. Екологічні проблеми освоєння рекреаційно-туристичних територій Карпат / Копач М. В. // Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення : матеріали регіон. наук.-практ. конф. – Львів, 1998. – С. 8–10.

Анотація. *Запропоновані нормативні показники рекреаційного навантаження мають служити орієнтиром при реконструкції діючих і проектуванні будівництва нових рекреаційно-туристичних об'єктів в Карпатському регіоні.*

Ключові слова: *екологія, проблеми, будівництво.*

Аннотація. *Предложены нормативные показатели рекреационной нагрузки должны служить ориентиром при реконструкции действующих и проектировании строительства новых рекреационно-туристических объектов в Карпатском регионе.*

Ключевые слова: *экология, проблемы, строительство.*

Annotation. *The normative indexes of the recreation loading are offered must serve as oriented at the reconstruction of operating and planning of building of new recreation-tourist objects in the region of Carpathians.*

Key words: *ecology, problems, building.*

13. Левицька О. І. Туризм, екологія, мораль / О. І. Левицька // Туризм у ХХІ столітті : матеріали Міжнарод. наук.-практ. конф. – Київ, 2002. – С. 110–114.

Анотація. *Показано, що проблеми туризму, екології і моралі взаємопов'язані і взаємозалежні, але при цьому слід враховувати, що перші два феномени (туризм і екологія) лише тоді набувають моральної якості, коли потрапляють у сферу протистояння добра і зла. Золоте правило моральності - "чини щодо інших людей, так, як ти хотів би, щоб діяли стосовно тебе", трансформується, згідно з розширенням множини об'єктів застосування цього правила. Екологізація моралі постає важливим чинником "унормування та гармонізації людиною своїх взаємин з довкіллям".*

Ключові слова: *туризм, екологія, мораль.*

Аннотація. *Показано, что проблемы туризма, экологии и морали взаимосвязаны и взаимозависимы, но при этом следует учитывать, что первые два феномена (туризм и экология) лишь тогда приобретают моральное качество, когда попадают в сферу противостояния добра и зла. Золотое правило нравственности - "действуй относительно других людей, так, как ты хотел бы, чтобы действовали относительно тебя", трансформируется, согласно с расширением множественного числа объектов применения этого правила. Экология морали является важным фактором "нормирования и гармонизации человеком своих взаимоотношений с окружающей средой".*

Ключевые слова: *туризм, экология, мораль.*

Annotation. *It is rotined that problem of tourism, ecology and moral associate and interdependent, but it is here necessary to take into account that the first two phenomena (tourism and ecology) acquire moral quality only then, when get in the sphere of opposition of good and evil. A gold rule of morality is "ranks in relation to other people, how you would like, that operated relative you", transformed, in obedience to the plural of objects of application of this rule. Ecology of moral is the important factor of "setting of norms and harmonization of the mutual relations a man with an environment".*

Key words: *tourism, ecology, moral.*

14. Литовченко Г. О. Екологічне виховання та формування здорового способу життя засобами туризму / Литовченко Г. О., Буланов О. М., Рябов В. В. // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту : зб. наук. пр. / за ред. С. С. Єрмакова. – Харків, 2005. – № 20. – С. 42–50.

Анотація. *Аналізується стан здоров'я школярів. Розглядається теоретичні основи формування здорового способу життя та екологічного виховання засобгло туризму. Окреслюються перспективи розвитку туризму в освітніх закладах України.*

Ключові слова: *туризм, екологія, спосіб життя, здоров'я.*

Аннотація. *Анализируется состояние здоровья школьников. Рассматриваются теоретические основы формирования здорового образа жизни и экологического воспитания средствами» туризма. Предусматриваются перспективы развития туризма в образовательных заведениях нашей страны.*

Ключевые слова: *туризм, экология, способ жизни, здоровье.*

Annotation. *Annotation. The state of health of schoolboys is analyzed. Examined theoretical bases of forming of healthy way of life and ecological education facilities» of tourism. The prospects of development of tourism are foreseen in educational establishments of our country.*

Keywords: *tourism, ecology, method of life, health.*

15. Маланюк Т. Особливості екологічної освіти і виховання у сфері рекреаційно-туристичної галузі в освітніх закладах Прикарпаття / Маланюк Т. // Гуманітарний вісник Переяслав-Хмельницького ДПУ: Спец. вип.: Педагогіка. – Переяслав-Хмельницький, 2004. – С. 390–393.

Анотація. *У статті висвітлена специфіка екологічної освіти і виховання дітей у сфері туризму і краєзнавства в школах і позашкільних установах Прикарпатського регіону.*

Ключові слова; *екологічна освіта, екологічне виховання, екологічна стежка, екогрупа.*

Аннотація. *В статье освещена специфика экологического образования и воспитания детей в сфере туризма и краеведения в школах и внешкольных учреждениях Прикарпатского региона.*

Ключевые слова: *экологическое образование, экологическое воспитание, экологическая тропинка, экогрупа.*

***Annotation.** In the article the specific of ecological education and education of children is lighted up in the field of tourism and study of a particular region in schools and out-of-school establishments of Prikarpat of region.*

***Keywords:** ecological education, ecological education, ecological path, ecological group.*

16. Максимів Л. Розвиток екологічного туризму в українських Карпатах: соціо-економічний аспект / Людмила Максимів, Лідія Тимошенко, Віктор Пижов // Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення : матеріали X Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. – Львів, 2012. – С. 35–39.

***Анотація.** Констатуємо, що екотуризм є важливим інструментом реалізації Національної парадигми сталого розвитку України, відповідно до якої в центрі уваги є люди та їх право на здорове й плідне життя в гармонії з природою. Використання потенціалу Українських Карпат з метою організації та проведення екотуризму сприятиме досягнення цієї вищої мети держави.*

***Ключові слова:** екологічний туризм, Карпати, економічний аспект.*

***Аннотация.** Констатируем, что экологический туризм является важным инструментом реализации Национальной парадигмы устойчивого развития Украины, в соответствии с которой в центре внимания люди и их право на здоровую и плодотворную жизнь в гармонии с природой. Использование потенциала Украинских Карпат с целью организации и проведения экологического туризма будет способствовать достижению этой высшей цели государства.*

***Ключевые слова:** экологический туризм, Карпаты, экономический аспект.*

***Annotation.** We establish that ecological tourism is the important instrument of realization of the National paradigm of steady development of Ukraine in accordance with which in a centre attention people and their right on healthy and fruitful life in harmony with nature. The use of potential of Ukrainian Carpathians with the purpose of organization and lead through of ecological tourism will be instrumental in achievement of this higher purpose of the state.*

***Keywords:** ecological tourism, Carpathians, economic aspect.*

17. Підгорна О. М. Вивчення екологічного стану територій рекреаційно-туристичного використання на матеріалах Вінницького Поділля / Підгорна О. М. // Гуманітарний вісник Переяслав-Хмельницького ДПУ: Спец. вип.: Педагогіка. – Переяслав-Хмельницький, 2004. – С. 434–439.

***Анотація.** Екологічна ситуація на Вінниччині впливає на використання території в рекреаційних цілях. Курортні місцевості, зокрема Немирів, Крижопіль, Хмільник тощо, вимагають постійного моніторингу стану довкілля з огляд}' на безпеку відпочинкової діяльності. Суттєве значення для розвитку рекреації мають географічні форми обґрунтування використання окремих територій для відпочинку і туризму на мальовничих об'єктах Вінниччини.*

***Ключові слова:** рекреація, туризм, екологічна ситуація, моніторинг.*

Аннотация. Экологическая ситуация на Винничине влияет на использование территории в рекреационных целях. Курортные местности, в частности Немиров, Крыжополь, Хмельник и др., требуют постоянного мониторинга состояния окружающей среды, учитывая безопасность отпускной деятельности. Существенное значение для развития рекреации имеют географические формы использования отдельных территорий для отдыха и туризма на живописных объектах Винниччины.

Ключевые слова: рекреация, туризм, экологическая ситуация, мониторинг.

Annotation. The ecological situation on Vinnitsa area influences use of territory in the recreational purposes. The resort districts in particular Nemirov, Krizhopol, Hmelnik etc. require constant monitoring of a condition environmental of environments taking into account safety of holiday activity. Essential meaning for development rest have the geographical forms of use of separate territories for rest and tourism on picturesque objects Vinnitsa area.

Key words: recreations, tourism, monitoring.

18. Познанська Н. Сімейний туризм як складова екологічного виховання / Познанська Н. // Гуманітарний вісник Переяслав-Хмельницького ДПУ: Спец. вип.: Педагогіка. – Переяслав-Хмельницький, 2004. – С. 439–445.

Анотація. В статті обґрунтовується необхідність та актуальність розвитку сімейного туризму як одного з засобів екологічного виховання та непрофільної екологічної освіти. Доводиться необхідність спільної праці всіх членів родини на різних етапах проведення екскурсій, походів, мандрівок.

Ключові слова: сімейний туризм, екологічне виховання, спостереження.

Аннотация. В статье обосновывается необходимость и актуальность развития семейного туризма как одного из способов экологического воспитания и непрофильного экологического образования. Доказывается необходимость совместного труда всех членов семьи на различных этапах проведения экскурсий и походов.

Ключевые слова: семейный туризм, экологическое воспитание, наблюдения.

Annotation. In the article the author explains the necessity and actuality of the development of family tourism as one of the means of ecology bringing - up and permanent ecology education. The author proved the necessity of joint work of all members of the family at different stages of making excursions, hiking and traveling.

Key word: Family tourism, ecology bringing-up, observation.

19. Сергеева Т. К. Экологический туризм / Сергеева Т. К. – Москва : Финансы и статистика, 2004. – 360 с.

Анотація. Освітлюються сучасні екологічні проблеми, ресурси і види екологічного туризму в Росії, а також світові регіони і центри екологічного туризму. Велика увага приділена менеджменту, етиці і безпеці екологічного туризму. У кожному розділі дані контрольні питання і завдання, необхідні для самостійної роботи студентів. Для викладачів, студентів і аспірантів, що навчаються по туристських спеціальностях, а також працівників туристської індустрії.

Ключові слова: туризм, екологія, ресурси, види.

Аннотация. Освещаются современные экологические проблемы, ресурсы и виды экологического туризма в России, а также мировые регионы и центры экологического туризма. Большое внимание уделено менеджменту, этике и безопасности экологического туризма. В каждой главе даны контрольные вопросы и задания, необходимые для самостоятельной работы студентов. Для преподавателей, студентов и аспирантов, обучающихся по туристским специальностям, а также работников туристской индустрии.

Ключевые слова: туризм, экология, ресурсы, виды.

Annotation. Modern ecological problems, resources and types of ecological tourism, are lighted in Russia, and also world regions and centers of ecological tourism. Large attention is spared a management, ethics and safety of ecological tourism. The questions of controls and tasks, necessary for independent work of students, are given in every chapter. For teachers, students and graduate students, student on tourist specialities, and also workers of tourist industry.

Key words: tourism, ecology, resources, kinds.

20. Стадницький Ю. І. Інформаційна складова економічно-оптимальних рішень у сфері рекреаційного природокористування / Стадницький Ю. І., Воловець Я. В. // Проблеми інформатизації рекреаційної та туристичної діяльності в Україні: перспективи культурного та економічного розвитку : пр. Міжнар. конгр. – Трускавець, 2000. – С. 45–47.

Анотація. Україна, володіючи одними з найпотужніших у світі запасів бальнеологічних ресурсів, є привабливою для інвестицій в санаторно-курортну інфраструктуру. При цьому надзвичайно важливим завданням є захист екологічних інтересів України.

Ключові слова: інформаційна складова, економічні рішення, природа.

Аннотация. Украина, владея одними из наибольших в мире запасов бальнеологических ресурсов, является привлекательной для инвестиций в санаторно-курортную инфраструктуру. При этом чрезвычайно важным заданием является защита экологических интересов Украины.

Ключевые слова: информационная составляющая, экономические решения, природа.

Annotation. Ukraine, owning one of important in the world supplies of balneological resources, is attractive for investments in a sanatorium-resort infrastructure. Thus an extraordinarily important task is defence of ecological interests of Ukraine.

Key words: informative constituent, economic decisions, nature.

21. Стрямець С. П. Радіаційне обстеження екотуристичних маршрутів регіону українського Розточчя / Стрямець С. П. // Проблеми інформатизації рекреаційної та туристичної діяльності в Україні: перспективи культурного та економічного розвитку : пр. Міжнар. конгр. – Трускавець, 2000. – С. 229–230.

Анотація. В результаті проведеного дослідження було встановлено, що рівень радіаційного випромінювання в урочищах Ставки, Горбки і по прилеглий до них території не перевищує рівнів, регламентованих нормами радіаційної безпеки. Водночас приводилися заміри радіоактивного випромінювання ґрунту, лісової

підстилки, деревини (живої та мертвої) різних порід, грибів. Всі показники не перевищували норми.

Ключові слова: радіація, обстеження, екологія, маршрути.

Аннотація. В результате проведенного исследования было установлено, что уровень радиационного излучения в урочищах Ставки, Бугорки и по прилегающей к ним дороге не превышает уровни, регламентированные нормами радиационной безопасности. В то же время приводились замеры радиоактивного излучения почвы, лесной подстилки, древесины (живой и мертвой) разных пород, грибов. Все показатели не превышали нормы.

Ключевые слова: радиация, обследование, экология, маршруты.

Annotation. It was set as a result of the conducted inspection, that a level of radiation radiation is in the natural boundaries of Rate, Tubercles and on an adjoining to them road does not exceed levels, regulated the norms of radiation safety. Measuring over of radio-active radiation of soil, forest bedding, wood (living and dead) of different breeds, mushrooms were at the same time brought. All indexes were not exceeded by norms.

Keywords: radiation, inspection, ecology, routes.

22. Храбовченко В. В. Экологический туризм / Храбовченко В. В. – Москва : Финансы и статистика, 2003. – 208 с.

Анотація. Проблемі екологічного туризму присвячена дана книга, в якій аналізується зарубіжний досвід розвитку екотуризму (у Китаї, Індії, Пакистані, Австралії і ін.), виокремлені принципи розвитку даного виду туризму, подані рекомендації з ефективного залучення природних територій Росії (заповідників, заповідників, національних парків), що особливо охороняються, в екотуристичну діяльність.

Ключові слова: туризм, екологія, зарубіжний досвід, розвиток.

Аннотація. Проблеме экологического туризма посвящена данная книга, в которой анализируется зарубежный опыт развития эcotуризма (в Китае, Индии, Пакистане, Австралии и др.), выделены принципы развития данного вида туризма, даны рекомендации по эффективному вовлечению особо охраняемых природных территорий России (заповедников, заказников, национальных парков) в эcotуристическую деятельность.

Ключевые слова: туризм, экология, зарубежный опыт, развитие.

Annotation. This book foreign experience of development of ecological tourism is analyzed in which is devoted the problem of ecological tourism (in China, India, Pakistan, Australia and other); principles of development of this type of tourism, presented of recommendation on the effective involving of the especially guarded natural territories of Russia (preserves, reserves, national parks), are selected in ecological tourist activity.

Key words: tourism, ecology, foreign experience, development.

23. Шматько В. Г. Еколого-економічні основи розвитку екотуризму в природноохоронних територіях України / В. Г. Шматько // Туризм у ХХІ столітті : матеріали Міжнар. наук-практ. конф. – Київ, 2002. – С. 528–534.

Анотація. Представлено чинники, що впливають на розвиток туризму в Україні.

Ключові слова: туризм, екологія, економіка, територія України.

Аннотация. Представлены факторы, которые влияют на развитие туризма в Украине.

Ключевые слова: туризм, экология, экономика, территория Украины.

Annotation. Factors which influence on development of tourism in Ukraine are presented.

Key words: tourism, ecology, economy, territory of Ukraine.

24. Штефан Л. В. Перспективы развития экологического туризма в национальных парках Беларуси / Штефан Л. В. // Научное обоснование физического воспитания, спортивной тренировки и подготовки кадров по физической культуре, спорту и туризму : материалы XI Междунар. науч. сессии по итогам НИР за 2009 год : Инновационные технологии в сфере туризма, гостеприимства, рекреации и экскурсоведения. – Минск, 2010. – С. 130–133.

Анотація. Туристська діяльність національних парків зумовлює створення нових робочих місць не тільки у сфері обслуговування туризму, вона сприяє збереженню і стимулюванню місцевих народних промислів. При раціональній організації і постійному розвитку регіональної інфраструктури туризму, при відповідному рекламуванні що є на території природної і культурної спадщини, значно збільшиться кількість відвідин національних парків туристами, що сприятиме залученню нових фінансових потоків. Подальший розвиток екотуризму на природних територіях, що особливо охороняються, повинен ґрунтуватися на науковому аналізі господарської діяльності з урахуванням розумно допустимого екологічного навантаження на природні комплекси.

Ключові слова: туризм, екологія, національний парк, реклама.

Аннотация. С осознанием важной роли туризма в национальных парках должно быть связано перспективное развитие инфраструктуры областей: дорожно-транспортной сети, гостиничного строительства, расширение сферы услуг и пр. Туристская деятельность национальных парков вызывает создание новых рабочих мест не только в сфере обслуживания туризма, она способствует сохранению и стимулированию местных народных промыслов. При рациональной организации и постоянном развитии региональной инфраструктуры туризма, при соответствующем рекламировании имеющегося на территории природного и культурного наследия значительно увеличится количество посетителей национальных парков туристами, что будет способствовать привлечению новых финансовых потоков. В этом состоит стратегия сбалансированного устойчивого развития национальных парков в экономической структуре областей Беларуси. Очевидно, что развитие экотуризма на территории ООПТ требует координации усилий государства и частных предпринимателей по продвижению туристского продукта на внутреннем и внешнем рынке туристских услуг. Дальнейшее развитие экотуризма на особо охраняемых природных территориях должно основываться на строгом научном анализе хозяйственной деятельности с учетом разумно допустимой экологической нагрузки на природные комплексы.

Ключевые слова: туризм, экология, национальный парк, реклама.

Annotation. *Tourist activity of national parks causes creation of new workplaces not only in the field of maintenance of tourism; it is instrumental in a maintenance and stimulation of local folk trades. During rational organization and permanent development of regional infrastructure of tourism, at the proper advertising present on territory of natural and cultural legacy considerably the amount of visits of national parks will be increased by tourists, that will be instrumental in bringing in of new financial streams. Herein strategy of the balanced steady development of national parks gates in the economic pattern of areas of Byelorussia. Further development of ecological tourism on the especially guarded natural territories must be based on a strict scientific economic analysis taking into account reasonable possible ecological loading on natural complexes.*

Key words: *tourism, ecology, national park, advertising.*

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

Бессараб Д. А.	2
Бессараб И. Н.	2
Белоусова Н.	1
Буланов О. М.	14
Воловец Я. В.	20
Гаева Д. А.	3
Головач І. І.	4,5
Голод А.	6
Голуб Л.	7
Драган Я. П.	10
Дрофяк З.	6
Євтух П. С.	10
Жечев В.	9
Ільїн А.	8
Копач М. В.	12
Кравченко Н.	11
Левицька О. І.	13
Литовченко Г. О.	14
Ломан С.	7
Максимів Л.	16
Маланюк Т.	15
Пижов В.	16
Підгорна О. М.	17
Познанська Н.	18
Рябов В. В.	14
Сергеева Т. К.	19
Стадницький Ю. І.	20
Стрямець С. П.	21
Тимошенко Л.	16
Тягло Т.	7
Храбовченко В. В.	22
Шматько В. Г.	23
Штефан Л. В.	24

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

ЕКОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ
Анотований
бібліографічний покажчик
трьома мовами

Укладач – Ірина Свістельник